

PSIHOLOGIA EDUCAȚIEI
- repere teoretice și practice -

ELENA ANCUȚA SANTI

PSIHOLOGIA EDUCAȚIEI
- repere teoretice și practice -

EDITURA UNIVERSITARĂ
București, 2018

Colecția ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI

Redactor: Gheorghe Iovan
Tehnoredactor: Ameluța Vișan
Coperta: Monica Balaban

Editură recunoscută de Consiliul Național al Cercetării Științifice (C.N.C.S.) și inclusă de Consiliul Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare (C.N.A.T.D.C.U.) în categoria editurilor de prestigiu recunoscut.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

SANTI, ELENA-ANCUȚA

Psihologia educației : repere teoretice și practice / Elena Ancuța
Santi. - București : Editura Universitară, 2018
Conține bibliografie
ISBN 978-606-28-0742-9

37
159.9

DOI: (Digital Object Identifier): 10.5682/9786062807429

© Toate drepturile asupra acestei lucrări sunt rezervate, nicio parte din această lucrare nu poate fi copiată fără acordul Editurii Universitare

Copyright © 2018
Editura Universitară
Editor: Vasile Muscalu
B-dul. N. Bălcescu nr. 27-33, Sector 1, București
Tel.: 021 – 315.32.47 / 319.67.27
www.editurauniversitara.ro
e-mail: redactia@editurauniversitara.ro

Distribuție: tel.: 021-315.32.47 / 319.67.27 / 0744 EDITOR / 07217 CARTE
comenzi@editurauniversitara.ro
O.P. 15, C.P. 35, București
www.editurauniversitara.ro

CUPRINS

Prefață	9
Capitolul 1 - INTRODUCERE ÎN PSIHOLOGIA EDUCAȚIEI	11
1.1. Obiectul Psihologiei educației	13
1.2. Psihologia educației în sistemul științelor educației.....	15
1.3. Obiectivele disciplinei și importanța teoretică și practică a psihologiei educației.....	16
<i>Aplicații</i>	19
<i>Referințe bibliografice</i>	20
Capitolul 2 - REPERE PSIHOGENETICE ȘI PSIHODINAMICE ALE DEZVOLTĂRII ELEVILOR. CARACTERIZAREA PSIHOLOGICĂ A VÂRSTELOR ȘCOLARE	21
2.1. Stadialitatea. Considerații generale	24
2.2. Stadialitatea cognitivă (J. Piaget), morală (L. Kohlberg) și psihosocială (E. Erikson)	26
2.2.1. Implicații educaționale ale teoriei dezvoltării cognitive ...	30
2.2.2. Implicații educaționale ale teoriei dezvoltării morale.....	33
2.2.3. Implicații educaționale ale teoriei dezvoltării psihosociale.....	39
<i>Aplicații</i>	40
2.3. Caracterizarea psihologică a vârstelor școlare	41
2.3.1. Vârsta școlară mică	41
2.3.2. Vârsta școlară mijlocie	46
2.3.3. Vârsta mare	51
<i>Aplicații</i>	59
<i>Referințe bibliografice</i>	59
Capitolul 3 - CUNOAȘTEREA PERSONALITĂȚII ELEVULUI	61
3.1. Conceptul de personalitate ca structură psihologică integratoare	63
3.2. Temperamentul	69

3.3. Caracterul.....	79
3.4. Aptitudinile	83
3.4.1. Inteligența ca aptitudine generală	88
3.4.2. Creativitatea.....	98
<i>Aplicații</i>	112
<i>Referințe bibliografice</i>	114
Capitolul 4 - ÎNVĂȚAREA ȘCOLARĂ	116
4.1. Definirea și analiza conceptului.....	117
4.1.1. Conceptul de învățare: definiție, caracteristici	117
4.1.2. Învățarea școlară	120
4.2. Teorii ale învățării.....	123
4.3. Tipuri și forme ale învățării școlare.....	138
4.4. Condiții ale învățării eficiente.....	140
4.5. Metacogniția în procesul de învățare	141
<i>Aplicații</i>	150
<i>Referințe bibliografice</i>	151
Capitolul 5 - MECANISME PSIHICE ENERGIZANTE ALE ÎNVĂȚĂRII ȘCOLARE: MOTIVAȚIA ȘI AFECTIVITATEA	153
5.1. Motivația – definire și caracterizare generală.....	155
5.2. Teorii ale motivației umane	159
5.3. Motivația intrinsecă și motivația extrinsecă.....	167
5.4. Rolul profesorului în creșterea motivației pentru învățare.....	172
5.5. Procesele afective: definiție, componente, caracteristici	175
5.6. Funcțiile proceselor afective	177
5.7. Rolul structurilor afective în învățarea școlară	179
<i>Aplicații</i>	183
<i>Referințe bibliografice</i>	184
Capitolul 6 - DIVERSITATEA ELEVILOR	186
6.1. Definirea conceptului de diversitate	188
6.2. Stilurile individuale de gândire și învățare	190
6.3. Inteligențele multiple (Teoria lui Howard Gardner).....	199
6.4. Inteligența emoțională și dezvoltarea ei în școală	204
6.5. Elevii supradotați și nevoile lor educaționale	216
6.6. Elevii cu dificultăți de învățare (intervenții psihopedagogice)	222

<i>Aplicații</i>	226
<i>Referințe bibliografice</i>	227
Capitolul 7 - AUTOCUNOAȘTEREA ȘI STIMA DE SINE LA ELEVI	230
7.1. Autocunoașterea – premisă a dezvoltării personale.....	231
7.2. Imaginea de sine	237
7.3. Stima de sine și importanța ei în context școlar	240
<i>Aplicații</i>	250
<i>Referințe bibliografice</i>	251
Capitolul 8 - MECANISMELE REGLATORII ALE ÎNVĂȚĂRII ȘCOLARE	253
8.1. Atenția și rolul ei în învățarea școlară	255
8.2. Voința – mecanism reglator al activității.....	260
8.3. Limbajul și comunicarea didactică.....	265
<i>Aplicații</i>	275
<i>Referințe bibliografice</i>	276
Capitolul 9 - PERSONALITATEA CADRULUI DIDACTIC	278
9.1. Arta de a fi profesor astăzi – redefinirea rolului de cadru didactic.....	279
9.2. Capacități și competențe de bază în profesia didactică	287
9.3. Relația profesor-elev ca factor educațional stimulativ	291
<i>Aplicații</i>	295
<i>Referințe bibliografice</i>	296
• Considerații finale	299
• Anexa: Fișă de caracterizare psihopedagogică	302
• Bibliografie generală	311

PREFAȚĂ

A educa este o artă, dar și o știință. Este un dar, este o misiune, este o provocare, este o bucurie. Profesia de dascăl este una nobilă, pentru care trebuie o pregătire specială, temeinică, fundamentată științific, psihologic și pedagogic, dar mai ales pentru care este importantă o calitate supremă: să îi iubești pe copii, să îl vezi pe fiecare unic, special, minunat, să fii deschis și dornic să pătrunzi în universul lui și în sufletul lui. Sunt unii educatori care rămân pentru totdeauna în sufletul elevilor, ca niște repere, ca niște modele, ca exemple. Aceasta este cea mai mare satisfacție pe care o poți avea ca educator: să știi că pentru un elev tu ai fost lumina, tu l-ai ajutat să aleagă în momentele de cumpănă și ai contribuit cu puțin la devenirea lui.

Tânărul profesor care intră pentru prima dată în clasa de elevi trăiește o experiență unică, încărcată de emoție, speranțe, visuri, așteptări, întrebări, îndoieli, entuziasm, teamă. Este important ca el să fie pregătit pentru responsabilitatea pe care și-o asumă. El trebuie să știe cum să valorizeze maxim potențialul fiecărui elev în parte, cum să descopere aptitudinile lor, cum să le dezvolte creativitatea, gândirea critică, inteligența emoțională, cum să îi ajute să învețe și să își formeze o personalitate armonioasă. Dincolo de pregătirea de specialitate, de cunoștințele metodice, profesorul are nevoie de un bagaj de cunoștințe de psihologie. Studiul Psihologiei educației oferă studenților - viitori profesori - fundamentul pe care se construiesc competențele lor didactice.

Lucrarea de față reprezintă un demers teoretic și aplicativ care prezintă într-o manieră actuală și atractivă problematica Psihologiei educației cu relevanță deosebită pentru formarea profesională a viitoarelor cadre didactice. Maniera de abordare este una științifică, respectând normele de scriere și citare în vigoare, subiectele sunt prezentate interdisciplinar, îmbinând conceptele specifice Psihologiei cu elemente din Pedagogie practică, cu exemple clare și aplicații care să faciliteze înțelegerea conținutului. Tematica abordată include subiecte de actualitate pentru domeniul Științelor educației, cum ar fi: principalele teorii ale dezvoltării cognitive, morale și sociale, cu

implicațiile lor educaționale, specificul vârstelor școlare, învățarea școlară, cunoașterea personalității elevilor, diversitatea elevilor, inteligența emoțională, metacogniția, inteligențele multiple, elevii supradotați, elevii cu dificultăți de învățare, creativitatea, motivația școlară, autocunoașterea, stima de sine a elevilor, mecanisme energizante și reglatorii ale învățării, profesorul – ca factor și agent al educației. Sunt expuse principalele teorii din literatura de specialitate, din țară și din străinătate.

Limbajul cărții este unul științific, clar, cu exemple relevante, sugestii și aplicații ale conceptelor în context școlar. Lucrarea poate fi utilă deopotrivă studenților care se pregătesc pentru cariera didactică, profesorilor, psihologilor școlari, profesorilor care se pregătesc pentru susținerea gradelor didactice, definitivatului în învățământ sau a examenului de titularizare, precum și tuturor celor interesați de problematica abordată.

Rolul Psihologiei educației este unul determinant în potențarea rezultatelor procesului educațional. Aplicarea cunoștințelor psihologice în actul didactic reprezintă elementul care face diferența între eșec și succes, oferind cadrului didactic competențe nu doar în a transmite informații eficient, ci pentru a ști să individualizeze demersul său și pentru a crea oportunități de învățare reale, coerente și de valoare.

Educația poate fi un joc, o aventură a minții, dar și a inimii. Ea trebuie să îi provoace pe elevi să viseze și să creadă cu tărie în visele lor pentru a le realiza. Charles Kettering, un important inventator, susținea că profesorii ar trebui să se străduiască să dezvolte trei calități elevilor lor: viziune, imaginație și curaj. Prin viziune vor vedea lucrurile, prin imaginație vor visa lucruri care ar putea fi. Prin curaj ei vor acționa cu îndrăzneală pentru a face ca visurile să devină realitate.

Prof. univ. dr. Mihaela Roco
Universitatea București
Facultatea de Psihologie și Științele Educației

Capitolul 1

INTRODUCERE ÎN PSIHOLOGIA EDUCAȚIEI

- 1.1. **Obiectul psihologiei educației**
- 1.2. **Psihologia educației în sistemul științelor educației**
- 1.3. **Obiectivele disciplinei și importanța teoretică și practică a psihologiei educației**

Scop: Familiarizarea studenților cu disciplina *Psihologia educației*.

Obiective: La finalul acestei unități de învățare, studenții trebuie:

- Să definească Psihologia educației din perspectiva domeniului de studiu și a subiecților implicați;
- Să utilizeze sistemul de concepte ale Psihologiei educației;
- Să identifice potențiale teme care pot constitui obiectul de studiu al Psihologiei educației, în afara celor deja enunțate;
- Să definească, în cuvinte proprii, termenii: psihologie, educație, Psihologia educației (educațională).

Psihologia educației (educațională sau școlară) reprezintă acea ramură a psihologiei care se axează, în general, pe aplicarea principiilor psihologice în procesul învățării și dezvoltării umane, în mediul educațional.

Începuturile Psihologiei educației se găsesc în Statele Unite, odată cu înființarea primului laborator de psiho-

Concepte cheie:

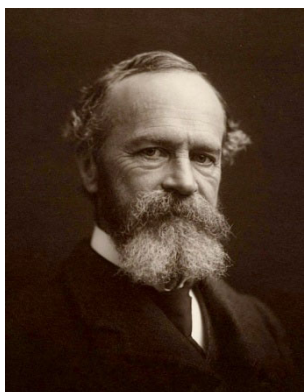
- **Psihologie**
- **Fenomene psihice**
- **Psihic**
- **Comportament**
- **Educație**
- **Psihologia educației**

logie (1875) la Universitatea Harvard, de către William James (1842-1910), deși există specialiști în domeniu care susțin că istoria psihologiei educației este tot atât de veche cum este și procesul de educație în sine (Neacșu, 2010, p. 18).

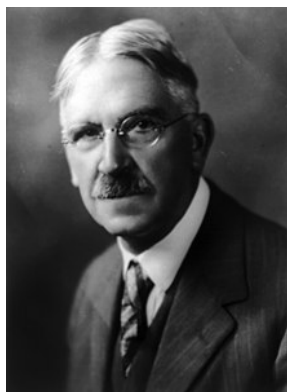
În procesul de constituire a Psihologiei educației ca ramură distinctă de studiu, un rol important l-au avut mai multe personalități ale domeniului, chiar înainte de începutul secolului al XX-lea. Unul din pionieri a fost **William James** (1842-1910). În 1890 acesta realizează un manual de psihologie, numit *Principii de Psihologie*, apoi urmează o serie de conferințe sub titulatura *Discuții cu profesorii*, unde abordează ca subiecte aplicațiile psihologiei în domeniul educării copiilor.

O a doua personalitate cu rol important în modelarea domeniului psihologiei educaționale a fost **John Dewey** (1859-1952). Dewey avea o viziune diferită asupra educației copiilor, dacă până la el se considera că elevii trebuie să stea liniștiți în bănci și să învețe într-un mod pasiv, el introduce conceptul de învățare activă, în care elevul învață în timpul realizării unor activități. Tot Dewey a promovat și convingerea că toți elevii merită să aibă o educație competentă – la vremea aceea educația era rezervată categoriilor sociale favorizate.

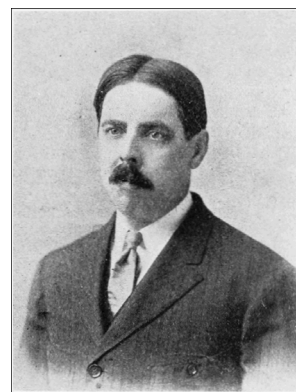
O contribuție semnificativă a avut-o și **E.L. Thorndike** (1874-1949), care a pus accentul pe evaluare și măsurare, dar și pe bazele științifice ale învățării. El considera că una dintre sarcinile importante pe care școala le are presupune dezvoltarea competențelor relaționale ale elevilor; studiile lui abordează problematica predării și învățării.

William James
(1842 - 1910)

John Dewey
(1859 - 1952)

Edward Lee Thorndike
(1874 - 1949)

James, Dewey și Thorndike au creat și au modelat domeniul psihologiei educaționale. Multe dintre ideile lor sunt încorporate încă în viziunea curentă asupra modului în care copiii trebuie educați.

Alte personalități (teoreticieni și cercetători) care au avut o contribuție semnificată pentru domeniul Psihologiei educației sunt: James Baldwin, Samuel Ralph Laycock, Jean Piaget, Lev Vygotsky, Lawrence Kohlberg, Erik Erikson etc., iar la noi în țară Florian Ștefănescu-Goangă și Constantin Rădulescu-Motru, Nicolae Mărgineanu, A. Roșca au abordat problematici legate de psihologie și educație.

În ultimii ani, cercetările din sfera Psihologiei educației s-au extins tot mai mult, incluzând arii din ce în ce mai largi, literatura în domeniu îmbogățindu-se considerabil cu studii și cercetări asupra proceselor cognitive individuale și interne implicate în procesul de învățare. Acest lucru a condus la o mai bună cunoaștere a mecanismelor interne și externe implicate în procesul instructiv-educativ, precum și la conturarea unei viziuni mai cuprinzătoare asupra rolului complex al cadrelor didactice în procesul formativ-educativ, dar și al factorilor din mediul familial și școlar care contribuie la generarea și producerea unor schimbări comportamentale, academice și sociale, în personalitatea elevului.

Psihologia educației este o știință. Ea are un domeniu de studiu clar stabilit, folosește metode specifice pentru cercetare (observația psihopedagogică, experimentul psihopedagogic, ancheta, convorbirea, interviul, biografia, studiul de caz, analiza produselor activității, testele etc.) și are obiective proprii, care vizează înțelegerea, prezicerea și controlul comportamentului uman.

Dintre temele majore care constituie obiectul de studiu al Psihologiei educației, pot fi enumerate: învățarea, dezvoltarea fizică, cognitivă, morală și socială a individului, motivația, diferențele individuale, interacțiunea proceselor psihice în învățare, stima de sine a elevilor, personalitatea educabilului, personalitatea cadrului didactic etc.

1.1. Obiectul Psihologiei educației

Psihologia educației reprezintă o ramură a psihologiei generale aplicată în domeniul educațional, având ca obiect de studiu procesul instructiv-educativ din perspectivă psihologică, în vederea

optimizării activității cadrului didactic și a dezvoltării personalității elevilor.

Etimologic, termenul **psihologie** provine de la cuvintele grecești **psyché = suflet** și **logos = știință**, fiind definită ca știința care se ocupă cu studiul funcțiilor și proceselor mentale, a experiențelor interioare și subiective - precum gândurile, emoțiile, conștiința, motivația, percepția altora și personalitatea.

Principalele teme care constituie **obiectul** psihologiei educației sunt:

- caracteristicile dezvoltării elevilor pe parcursul vârstelor școlare;
- dinamica proceselor, însușirilor, funcțiilor psihice în relație cu factorii și influențele educaționale;
- fundamentarea psihologică a metodelor de acțiune și de intervenție specializată valorificate în procesul instructiv-educativ;
- cercetarea aspectelor relaționale dintre profesor și elevi, sau dintre elevi și elevi, precum și a variabilelor educaționale implicate în activitatea desfășurată în școală.

Prof. Ioan Neacșu (2010, p. 20) susține că Psihologia educației studiază câmpuri psihologice – procese, stări, activități, mecanisme și condiții ce acționează asupra ritmului dezvoltării umane, comportamentele umane (conduita), personalitatea, învățarea, memoria, emotivitatea, atitudinile, caracterul etc., văzute din interiorul contextelor educaționale și al celor aflate la interfața dintre psihologic și educațional, precum și aspecte legate de modul în care se poate asigura o educație de calitate, caracterizată de eficiență, eficacitate, satisfacția beneficiarilor, valori adăugate, competitivitate, excelență, performanță.

Din perspectiva obiectului de studiu, Psihologia educației poate fi privită în triplă ipostază (Cozărescu, Ștefan, 2004) :

1. Psihologia educației ca psihologia sistemului educativ – deoarece este centrată pe *studiul persoanelor de vârstă școlară* (Mialaret, 1981);
2. Lărgind aria obiectului de studiu, psihologia educației studiază *rezultatele globale ale educației indiferent de vârstă* (Guillemard, 1982);
3. Cea mai răspândită variantă definește ca obiect al psihologiei educației *„studiul conduitelor și al proceselor psihologice provocate sau*

utilizate în acțiunea educativă, propunându-și ameliorarea acestei acțiuni” (Reuchlin, 1974).

Într-o lucrare recentă, Mialaret (2011), definește Psihologia educației astfel:

„Psihologia educației este disciplina științifică, care observă, analizează și încearcă să explice toate aspectele psihologice ale situațiilor educaționale și evidențiază relațiile care constituie aceste situații. Domeniul său de studiu este foarte larg - include toate fațetele educației, indiferent dacă se referă la problemele ridicate de intrarea în școală sau la cele ridicate de educația continuă pentru adulți. De asemenea, se concentrează asupra problemei conținutului, metodelor și problemelor evaluării studenților. Aceasta pune la dispoziția profesorilor de toate nivelurile rezultatele științifice care permit o mai bună alegere și utilizare a metodelor și tehnicilor pedagogice într-un mod mai relevant pentru a promova o pedagogie a succesului și a limita eșecurile cadrelor didactice”.

Astăzi în epoca postmodernă, Psihologia educației este fundamentul educației. Psihologia educației descoperă un adevăr prețios: fiecare copil are abilități mentale diferite și învață într-un ritm diferit. Este foarte important ca un profesor să-și învețe elevii în funcție de capacitățile lor mentale. Psihologia educațională ajută profesorul să înțeleagă și să aplice acest principiu. Prin toate mecanismele de care dispune, profesorul trebuie să învețe cum să descopere unicitatea elevilor săi și să îi ajute să înțeleagă că numai educația deschide ușa spre un viitor mai bun.

1.2. Psihologia educației în sistemul științelor educației

Psihologia educației este o disciplină cu un loc și un rol bine stabilit în contextul științelor educației, ea fiind o știință de graniță între psihologie, ca domeniu general, și pedagogie, interacționând cu acestea, însă fără să se suprapună ca problematică de studiu și context de aplicabilitate cu acestea. Există un ansamblu de științe rezultate ca urmare a interacțiunilor psihologiei generale cu științele educației: psihologia educației, psihologie școlară, psihologie pedagogică, psihopedagogie specială, psihologia orientării școlare și profesionale. Psihologia educației reunește elemente din problematica psihologiei

copilului, psihologiei generale, psihologiei sociale, psihologiei învățării, psihologiei cognitive, psihoterapiei, psihologiei clinice, psihologiei organizaționale, pedagogiei, sociologiei etc., însă elementul de specificitate al psihologiei educației este constituit din faptul că ea studiază modul în care subiectul uman se dezvoltă, evoluează, se manifestă, în contextul procesului instructiv-educativ școlar.

Astfel, Psihologia educației, deși este o disciplină de studiu cu statut propriu, obiect și metode de cercetare specifice, conținut bogat, ea se apropie foarte mult de pedagogie – văzută ca știință a studiului educației - și se află cu aceasta într-un raport de complementaritate.

Fiind un domeniu aflat în plină expansiune, sub incidența factorilor sociali și tehnologici, a schimbărilor rapide și profunde la nivelul politicilor educaționale și familiale, Psihologia educației este deschisă studiului manifestărilor determinate de mediul social și consecințelor acestora asupra structurii și dezvoltării psihice a elevilor.

1.3. Obiectivele disciplinei și importanța teoretică și practică a psihologiei educației

Psihologia educației urmărește realizarea următoarelor **obiective**:

- valorificarea modelelor cognitiv-informaționale și a celor social-constructiviste și aplicarea lor în domeniile predării și învățării;
- substituirea progresivă a practicilor de predare-învățare centrate pe profesor, cu cele centrate pe elevi, respectiv pe caracteristicile lor de dezvoltare individuală;
- identificarea factorilor cognitivi, emoționali, comportamentali și sociali cu rol în etiologia și evoluția problemelor comportamentale ale elevilor;
- asistarea elevului pentru o mai bună adaptare la mediul școlar;
- reconsiderarea și dezvoltarea unora dintre tehnicile educaționale care s-au dovedit eficiente în practică;
- analiza comportamentului de învățare și identificarea componentelor deficitare;
- crearea și menținerea unui context pozitiv, favorabil învățării;

- proiectarea unor intervenții educaționale de dezvoltare și de remediere, care să integreze principiile învățării autoreglate (Mih, 2010).

Necesitatea cunoașterii elementelor de Psihologia educației se impune ca urmare a complexității procesului educațional, a modurilor de manifestare, de acțiune, de relaționare a actorilor implicați – profesori și elevi – și a unicității sistemului psihic uman al acestora. Cunoașterea aspectelor psihice individuale ale elevilor contribuie la crearea unui demers acțional centrat pe valorificarea maximală a potențialului cognitiv, afectiv, motivațional, la activarea tuturor resurselor interne implicate în procesul didactic.

Procesul educațional este diferit astăzi de cel din trecut, în ultimele două decenii, spre exemplu, școala s-a schimbat foarte mult față de vremea copilăriei noastre. Aceste schimbări au afectat atât oportunitățile și provocările învățării, cât și atitudinile, cunoștințele și competențele necesare unei cariere didactice. Se observă o serie de tendințe noi în educație (care influențează demersul didactic), cum ar fi:

- **Diversitatea elevilor:** diferențe foarte mari între elevi, de ordin individual, psihic, atitudinal, social, cultural, etnic, din punctul de vedere al intereselor lor, al nevoilor psihologice și de cunoaștere, al pregătirii lor individuale, al aspirațiilor lor. Astfel, educația trebuie să răspundă fiecăruia în parte, în funcție de profilul și potențialul bio-psiho-socio-cultural existent.
- **Dezvoltarea puternică a tehnologiei:** elevii, studenții, școlile folosesc mijloacele tehnologiei moderne din ce în ce mai mult, pentru scriere, comunicare, cercetare, păstrare de documente. Tehnologia a creat noi modalități de a învăța elevii (manualul digital, softuri educaționale, internetul etc.), solicitând profesorilor competențe noi de lucru cu tehnologia inteligentă, precum și o regândire a modului în care se realizează până acum procesul instructiv-educativ. Integrarea mijloacelor moderne în procesul didactic aduce cu sine o serie de avantaje: ritm rapid de lucru, atractivitate crescută, dezvoltarea unor competențe noi, chiar a unor noi laturi neexplorate ale gândirii, acces nelimitat la informații și resurse de cunoștințe etc.

În acest context se impune cunoașterea aspectelor semnificative ale dezvoltării elevilor care pot influența eficiența activității educative.

Prof. Ioan Neacșu (2010, p. 9) apreciază că orice proiect care privește formarea individului prin educație, trimite la analiza mecanismelor psihologice implicate: fenomene, procese, stări, condiții, acțiuni, evenimente, contexte etc.

Studierea psihologiei educației se impune ca necesitate legată fundamental de eficientizarea proceselor de învățare. Studiile psihologice aplicate în sfera educațională oferă informații prețioase privind vârsta optimă pentru învățarea unor noțiuni sau pentru formarea unor deprinderi, raportată la dezvoltarea mentală a elevului. Astfel, psihologia educației oferă un fundament științific procesului de învățământ (Cozărescu, 2004).

Shulman (1992, apud Mih, 2010) a identificat patru tipuri de cunoștințe care sunt necesare unui profesor în activitatea educațională:

1. **Cunoștințe practice** – își au sursa în experiența proprie cu elevii, în modul în care învață și în predarea cotidiană;

2. **Cunoștințe de caz** – care rezultă din sinteza concluziilor rezultate din practicile educaționale de succes sau de insucces ale altor profesori;

3. **Cunoștințe teoretice** – provin din studiul ideilor importante ale sistemelor conceptuale și din paradigmele asupra sistemului de gândire privind predarea și învățarea;

4. **Cunoștințe empirice** – care își au sursa în ceea ce spun cercetătorii despre un subiect particular și cum trebuie învățat. Psihologia educațională vizează în primul rând ultimele două categorii de cunoștințe.

Succesul sau eșecul școlar depind nu doar de modul în care profesorul proiectează și realizează activitatea didactică, ci și de alte elemente legate de: cunoașterea elementelor specifice stadiilor de dezvoltare cognitivă, morală și psihosocială, de adecvarea metodelor didactice la stadiul de dezvoltare al elevilor, de microclimatul clasei, de relațiile dintre profesor-elevi, de particularitățile stilului de predare al profesorului, chiar de personalitatea acestuia.

Pregătirea profesională pentru predare necesită mai mult decât simpla cunoaștere a unui anumit subiect. Profesorul aspirant ar trebui să aibă o bază solidă de cunoștințe generale, nu doar cunoașterea solidă a subiectului specializării sale. În plus, trebuie să aibă cunoștințe de psihologie educațională. Psihologia educației joacă un rol semnificativ în pregătirea profesorului pentru cariera aleasă, facilitând înțelegerea

mecanismelor psihice implicate în învățare și ghidând în mod eficient copiii și tinerii în creșterea și dezvoltarea lor.

Concluzii:

- ***PSIHOLOGIA EDUCAȚIEI este considerată o aplicare a cunoștințelor de psihologie generală la modelele de acțiune practică ale instruirii și educației.***
- ***În 1886 John Dewey (1859-1952) publică primul manual de Psihologia educației, iar în 1897, J. Rice publică primul studiu științific asupra învățării școlare, cu accent pe relația dintre timp și sarcina de învățare.***
- ***Cunoașterea psihologiei educației este o necesitate, deoarece îl ajută pe profesor:***
  - ***Să îi înțeleagă mai bine pe elevi;***
  - ***Să cunoască diferențele individuale dintre elevi;***
  - ***Să își stabilească obiectivele activității în acord cu particularitățile și nevoile elevilor;***
  - ***Să cunoască specificul învățării în diferite etape de vârstă;***
  - ***Să descopere și să dezvolte potențialul elevilor;***
  - ***Să aplice eficient recompensele și pedepsele educaționale;***
  - ***Să devină un specialist în educație.***

Aplicații:

- ✔ ***Care este obiectul de studiu al Psihologiei educației?***
- ✔ ***Care ar fi câteva dintre temele specifice Psihologiei educației care te-ar interesa și cum pot fi ele valorificate în activitatea educațională?***

- ✔ ***Care sunt avantajele studierii Psihologiei educației, din perspectiva profesorului, dar și a elevului?***
- ✔ ***Cum îi poate ajuta studiul acestei discipline pe studenții viitori profesori?***

• **Referințe bibliografice:**

1. Ahuja, S. (2015). Educational Psychology: A Tool For Effective Teaching. *International Journal of Research in Economics and Social Sciences*. 5 (9), 67-70.
2. Child, D. (2004). *Psychology and the Teacher*. London and New York: Continuum.
3. Cozărescu, M., Ștefan, L.M. (2004). *Psihologia educației: teorie și aplicații*. București: Editura ASE.
4. Mialaret, G. (2011). *Psychologie de l'éducation*. Paris: Presses Universitaires de France.
5. Mih, V. (2010). *Psihologie educațională*. Vol. I. Cluj – Napoca: Editura Asociația de Științe Cognitive din România.
6. Neacșu, I. (2010). *Introducere în Psihologia educației și a dezvoltării*. Iași: Editura Polirom.
7. Seifert, K., Sutton, R. (2009). *Educational Psychology*. Zurich: The Saylor Foundation.
8. https://en.wikipedia.org/wiki/Educational_psychology.
9. https://en.wikibooks.org/wiki/Contemporary_Educational_Psychology.